

SARS e amogela Pego ya Polelo ya Nako ya Magareng ya Tekanyetšo ya ditšhelete (MTBPS)

01 Nofemere 2023 – Ditirelo tša Motšhelo tša Afrika Borwa (SARS) di amogela Polelo ya Nako ya Magareng ya Tekanyetšo ya ditšhelete (MTBPS) yeo e tafotšwego Palamenteng lehono ke Tona ya Ditšhelete Mrn, Enoch Godongwana, yeo e lekotšego leswa Tekanyetšo ya ditšhelete ya 2023 Feberware ya kakanyo ya nete ya ditseno tša motšhelo ya go tloga ka R1 787.5 billion go ya go R1 730.4 billion.

SARS e sa tšwela pele ka go dira mošomo wa yona wa go koleka metšhelo ka moka yeo e swanetšego go lefelwa. Go seripa sa mathomo sa ngwaga wa ditšhelete wa gabjale, re kolekile ditseno tša koroso ya palomoka ya R1 016.3 billion, ka koketšo ya 4.5% gomme go rekhotalwe pheteledi ya R1.0 billion kgahlanong le Tekanyetšo ya ditšhelete ya 2023. Tiro ye e thekgilwe ke dikoleka tša go maatlafala go tšwa go VAT, Lebi ya Makhura le PIT- ka phokotšego ya tlase ya dikoleka tša CIT ka ge dipoelo tša dikhamphani di sa dutše di le ka fase ga kgatelelo e kgolo. Ntle le thušo ya rena, mohlako wa ngwaga wa ditšhelete o be o tlo ba ka fase ga kgatelelo e kgolo go fetiša.

Tše ke ditaba tša go thabiša gomme di fana ka kholofelo mo tikologong ya ditlhohlo. Ka boineelo bja tsepelelo SARS e lefetše morago go ekonomi ka dipušetšo tša ditšhelete tša dikgwedi tše tshela tša mathomo tša ngwaga wa lenyaga wa ditšhelete ka palomoka ya R212.2 billion, e godimo ka R24.6 billion go fetiša ngwagola gape e godimo go feta palo ya Tekanyetšo ya ditšhelete ya 2023 ka R30.1 billion.

Ka R172.1 billion, dipušetšo tša ditefelo tša VAT di dira kabelo ya 81% go dikelela ntle ka kakaretšo, ka kgolo ya kgahlano le ngwagola ka R21.5 billion. 84% ya Dipušetšo tša ditefelo ka moka tša VAT di lefetšwe mo matšatšing a 21, godimo go tloga ka 77% ngwagola. Le ga go le bjalo, go swana le diagente tše dingwe tša metšhelo, dipušetšo tša ditefelo tša go se dumelelwe le tša boradia di dula di le hloba boroko lenyaga, SARS e thibetše R45 billion gore e se lefelwe. Se bohlokwa ke gore re thibetše R45 billion gore e se lefelwe morago ga ditiragalo tša tiišetšo tšeo di kgonagetšego ka lebaka la Bohlale bja

Ekišo. Dipušetšo tša ditefelo tša go se dumelelwe le tša boradia di dula di le hloba boroko, gomme re swanetše go šomana le ponagalo ye.

Go a kgothatša gore dikoleka tša SARS ka kakaretšo tša Obamelo ya Motšhelo tše di kolekilwego ka sebaka se se tee di dirile khuetšo e kgolo yeo e fokoditšego hlaelelo ka R20.5 billion ka morago ga dikoleka tša palomoka ya R118.4 billion tša obamelo ya motšhelo, ge nkabe go se bjalo hlaelelo ya R29.1 billion e be e tla be e le e kgolo ka R49.6 billion.

Go fihla gabjale, koroso ya Obamelo ya Motšhelo e bunne R118.4 billion yeo e lego R26.0 billion (28.1%) godimo go fetiša ngwaga wa ditšhelete wa go feta. Maitekelo a a phethagaditše kabelo ya koroso ya VAT (R28.6 billion), koroso ya PIT (R18.4 billion) le koroso ya CIT (R18.9 billion).

Dintlha tša tsepelelo di akaretša:

- R11.9 billion go tšwa go dikelo tša go boeletšwa go tšwa go ditišetšo tše 1.12 million tša dipušetšo tša ditefelo, di bile godimo ngwaga ka ngwaga ka R5 billion (70%).
- Palo ya go nyaka go batamela R40 billion yeo e bolokilwego go tšwa go rarolla melato ya bosenyi ya go feta 440k ya koleka ya sekoloto, e bile godimo ngwaga ka ngwaga ka R4 billion ($\pm 12\%$).
- R2.3 billion yeo e bolokilwego go tšwa go dinyakišišo tša go se dumelelege tše 121 le melato ya bosenyi ye 181 ya go go thopšwa ga mmušo tše di sa tšwetšwago pele, melato ya boseyi ye 27 yeo e rometšwego go NPA.

Letseno le dipelo go ekonomi ka bophara di amegile gampe go tšwa go seo se bego se letetšwe ka Tekanyetšo ya ditšhelete ya 2023 Feberware. Dikoleka tša motšhelo wa letseno la dikoporeite tša sebakanyana kudu go tšwa go sektara ya meepo di fokotšegile mafelelong a June 2023 gomme di lebišitše go hlaelelo e kgolo yeo e bego letetšwe kgahlanong le Tekanyetšo ya ditšhelete ya 2023. Le ga go le bjalo, pelo ya go fetiša tekanyetšo ya sektara ya ditšhelete (magareng ga tše dingwe) e thekgile dikoleka tša motšhelo wa letseno la koporeite la sebakanyana le motšhelo wa didividente. Tiro ya sektara e kgolo yeo e laeditšego go gola e akaretša - Ditšhelete 7.8% go tšwa go mešomo le dikabelo tša dipeeletšo, Setšhaba 6.8% go tšwa go

koketšo ya megolo ya ngwaga ka ngwaga (kudu Mmušo) le Holosele 6.2% - kudu go tšwa go kgwebjana le difatanaga.

Ntle le dikoleka tša koroso ya motšhelo tša go kgothatša, tiro ya nete ya ditseno tša motšhelo go fihla gabjale e amilwe gampe ke ditlhohlo tše mmalwa, bobedi tša legae le tša lefase ka bophara. Tšweletšo ya tlasana ya meepo e bile fase ka 55% ka lebaka la hlokego e ntši ya malahla. Se se mpefadišwe ke thubego le dipeeletšo tša tlase tša dineteweke tša merwalo le dilotšistiki, tšeo di kgogotšego bokgoni bja phegišano ya ekonomi ya Afrika Borwa.

Phepo ya mohlagase ya go kgaotšwa kgafetša le go se lekane ke tšhitišo e kgolo ya tšweletšo, dipeeletšo le mošomo. Ditekanyo tša go ya godimo tša infleišene di šitiša theko ya dilo tša ka ntlong ka go iša theko ya dilo godimo. Kgolo ya tselakalaretšo e theogetše fase go ya pele mo dikgweding tša malobanyana. Dipanka tša gare di itemogela ditlamorago tša infleišene ya godimo ka go phethagatša dipholisi tša ditšhelete tša go kgaoletša go tšea sebaka se se telele go feta ka mo go letetšwego gomme di ama gampe dinaga ka moka tša tšwelopele. Dikotsi tše mmalwa tša senkgokolo di dula di le gona, go akaretša dikgagamalo tša tikologo ya sepolitiki, tšeo di fetšago di hloka nyakego ya maatlafalo ya selegae go thekga go gola ga ekonomi.

SARS e ikgafetše go šomana le go kgaoletša kamano ya dikotsi tše kgolo go taolo ya dikoleka tša motšhelo le khasetomo tše bjalo ka go tima mohlagase ka tšhielano le ditšhitišo tša ditlabele tša ka gare. SARS e ikemišeditše go tšwelapele go katološa motheo wa motšhelo go kgonthiša obamelo ya balefela motšhelo ka nepo ya go koleka ditseno ka moka tša motšhelo tše di swanetšego.

Khomišinare wa SARS o boletše gore “Go thopa sefoka ga di-Springbok ka Mokibelo go romela moletša o bohlokwa eupša o bonolo - wo o rego ntlha enngwe le enngwe e tee e dira phapano e kgolo kudu magareng ga go thopa le go fenywa. Mola papadi e be e le boima go di-Springbok, go tšeere maitekelo a go feta a motho ka noši le ka seboka go tšea karolo go seo se bego se bogega e ke ga go kgonagale go fenywa. Ka fao go le bohlokwa go rena ka moka Mafrika Borwa go bapala go ya ka melao bjale ka di-Springbok re se ke ra lahlegelwa ke kholofelo go fihla nakana ya mafelelo e lla”.

Boitshwaro bjo bo botse bja ditšhelete tša naga bo sa ntše e le motheo ba kago ya setšhaba, gomme obamelo ya boithaopo e laetša bohlokwa bja kamano ya leago

magareng ga Mmušo le batho ba ona. SARS e leboga balefela motšhelo ka moka bao ba bilego le kabelo e kgolo ka Afrika Borwa, gomme e lemoša bao ba nyatšago kago ya naga ka boomo.

#Merero ya gago ya motšhelo e bohlokwa

Go hwetša tshedimošo enngwe, ikgokaganye SarsMedia@sars.gov.za